

(1057).
Τὸ πῦρ ἄναψεν πανταχόθεν, εἰς ὅλον τὸ στρατόπεδον. Φωναῖς ἐχθρῶν, κρό-
τοι πυροβόλων, κρότοι³) δουφεκιῶν—ἓνα μίγμα ὅλον· δὲν διεκρίνετο τίποτες. Με-
θυσμένοι ὅλοι ἀπὸ μανίαν, καθένας ἐξ ἡμῶν κοίταζεν ἐμπρὸς <μόνον> νὰ διαδῇ
καὶ νὰ διασπᾷ τὰ ἐμπόδια (1058).

“Ὅσοι εἶχον πόδαν⁴), καὶ ἦσαν δυνατώτεροι, ἐπηδοῦσαν τὸν αὐλακα· ὅσοι

ἦτον ἀδύνατοι ἔμεναν ὀπίσω (1057¹).

Εἰς τὴν φωτιὰν αὐτήν, ἕως νὰ φθάσωμεν (εἰς τὸ τέρμα), ἐνθυμήθην τὴν Παναγίαν καὶ εἶπα: «Παναγία μου, φύλαξέ μας». Ἐνῷ ἡμεῖς ὠρμούσαμεν (πρὸς τὰ) ἐκεῖ, ἀπὸ ὀπισθεν μας τὰ βόλια ἔπιπτον ὡσὰν χάλαζα²). Ὅλοι πλέον, ὅσοι ἔφεραν βάρος τι φλοκάτας ἢ τζιάντας τὸ ἔρριξαν, καὶ γιόμισεν ἐκείνη ἢ πλαταῖα (1058³). Ἐμένα μὲ τράβηξεν ἓνας τὴν φλοκάταν (ἀπ' ὀπίσω)· τὴν ἄφησα, καὶ ἔμεινεν μὲ αὐτήν μέσα⁴). Αὐτοῦ μ' ἔπεσεν (καὶ) ἡ μία τζιάντα μὲ τὰ ἔγγραφά μου, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχα καὶ τὸ πρωτότυπον τοῦ σχεδίου (τοῦ πρακτικοῦ τῆς Ἐξόδου), καὶ μ' ἔμεινεν ἐκείνη μόνον μὲ τὰ φουσέκια.

Εἰς τὸ αὐλάκι ἀναβαίνοντας ὁ Στορνάρης, κάποιος ἐπιάσθη ἀπὸ τὴν κάπαν του (τόσον ὥστε) νὰ τὸν σύρῃ· αὐτός, ἀδύνατος ὢν, ἔπεσεν ἀνάσκελα· ἄρχισεν νὰ φωνάζῃ⁵). Τὸν ἐσηκώσαμεν εὐθύς, καὶ ἡ ἄμπωσις ἀπὸ ὀπισθεν μᾶς σήκωσεν καὶ ἔμένα καὶ αὐτὸν εἰς τὸν ἀέραν, καὶ εὐρέθημεν εἰς τὸ ἐπίπεδον, ὅπου ὠρμήσαντες εἰς τὸ «πῦρ τάγματος»⁶) ἀπὸ τὸν προμαχῶναν τῆς ἀκρογιαλιάς⁷), εἶδα τὸν ἀδελφόν μου Μητρον (Κασομούλην) ὀρμούντα μὲ τὸ χέρι εἰς τὰ μάτια καὶ (μὲ τὸ ἄλλο) τὸ γιαταγάνι, καὶ ἔκτοτε δὲν τὸν μεταεἶδα⁸).

Ἐπειδὴ <τὸ ἀμπέλι> ἦτον <εἷς> ὕψος, ἐστρέψαμεν τὰ πρόσωπά μας πρὸς τὸ Μισολόγγι καὶ ἐσιωπήσαμεν (1062) ὅλοι. Ἐνῶ <ὅμως ἐγνωρίζαμεν ὅτι> μάς παρακολουθοῦσαν <ἕως ἐκεῖ> ὅλα τὰ <ἐχθρικά> σώματα πυροβολῶντας μας, <καὶ πάλιν ἠθέλαμεν> νὰ ἰδοῦμεν ποῦ διευθύνονται αἱ συγκεχυμέναις φωναῖς τῶν τύμπανων, σάλπιγγων καὶ τυμπλεκίων. Ἦτον μακρὰν εἰσέτι, καὶ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς Σελήνης δὲν ἔφθανεν νὰ φωτίσῃ <ὥστε> νὰ τοὺς ἰδοῦμεν. Ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἀκούγομεν τὴν πυριτοθήκην τοῦ Καψάλη ἀνάπτουσαν καὶ ὑψωμένην εἰς τὸν ἀέραν—ὥστε, φωτίσασα τὴν πεδιάδα, εἶδαμεν <τότε> καὶ τὸ μέγα σῶμα ἐρχόμενον, φάλαγγας πεζῶν, ἵππεῖς τακτικοὺς καὶ ἀτάκτους. Ἐπλησίασαν <προχωροῦντες> ὅλοι ὁμοῦ. Δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω τὸ εἶδος τοῦτο <τῆς θορυβώδους ἐπιθέσεως>. Πολλάκις <εἰς τὴν ζωὴν μου> ἄκουσα τυμπλέκια, πλὴν τόσον <πολλὰ> ποτέ. Ὅταν <τέλος> ὤρμησαν <πρῶτοι> οἱ τοῦ ἐλαφροῦ ἱππικοῦ μὲ τό· «Χάλια, χάλια, χάλια», <σύνηθες καὶ> φυσικώτατον <παράγγελμα> τῶν Δελήδων, <καὶ συγχρόνως> κτυποῦσαν, κατὰ τὸν λογαριασμόν μας, περίπου ἀπὸ 150-200 τυμπλέκια, ἡμεῖς <ἀκούοντες> δὲν εἶπαμεν ἄλλο, παρὰ ὅτι ὅλον τὸ στράτευμα <κατὰ μικρὰ σώματα> βαστοῦσεν ἴσως ἀπὸ ἓνα, ἴσως <ἀπὸ δύο τουμπελέκια, καὶ τὰ κτυποῦσαν διὰ> νὰ μάς φοβίσουν. Ἐνῶ <λοιπὸν> ἐκεῖνοι ὤρμησαν πρὸς ἡμᾶς, καὶ τὸ <Αἴγυπτ.> τακτικὸν ἤρχετο μὲ τὸ βῆμα συγκροτεῖ, μία φωνὴ ἀπὸ τὸ ἀμπέλι—<καὶ> ριπτόμεθα κάτω, ὀρμοῦμεν,

—Ἐπάνω τους!

φωνάζομεν πάλιν. Ἀρχίζομεν νὰ ντουφεκοῦμεν... παύουν εὐθὺς ὅλα, καὶ τύμπανα, καὶ σάλπιγγαις, καὶ δίδουν τὰ νῶτα κατατζακισθέντες ποῖος νὰ πρωτοφύγῃ. Λαβόντες αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν <τῆς φυγῆς των, στραφέντες> ἐτρέξαμεν ἕως $\frac{1}{4}$ τῆς ὥρας, καὶ ἐπιάσαμεν τὸν ριζόν. Ἐκεῖνοι πλέον οὔτε ἐφάνησαν²).

[Βλέποντές μας οἱ Τοῦρκοι—τρέχοντες ὀρμοῦν κατεπάνω μας. «Ἐπάνω τους!» φωνάζομεν· στρέφομεν κατ' αὐτῶν τὰ δουφέκια, ὀρμοῦμεν... Παύουν τὰ τύμπανα,